

STAVKA RUDARJEV V KANSASU SE NADALJUJE.

Domgovniške družbe nočejo sprejeti rudarjev na delo po starih pogojih. Nekaj rudarjev se je izneverilo.

HODING POMILOSTIL DOGATEGA TRUSTJANA.

Priljubljeni protitruštarski zakon, obsojen na štiri mesece je, je bil zaprt le par tednov.

GERALNI ELEMENTI OGROŽENO PROSTOTIRAJO.

New York, N. Y. — Dne 23. novembra m. l. je zvezni sodnik Van Fleet v New Yorku obsodil štiri trustjane na štiri mesece zapora zaradi prekršanja Shermanovega protitruštarskega zakona.

Med temi je bil Frank H. Nobbe, vodja trusta opeke. Kazen je bila dovolj mila, toda justičnemu tajniku Daughertyju in predsedniku Hardingu je bilo še to preveč za bogatega gospoda trustjane — in zato ga je predsednik pomilostil dne 8. januarja. Nobbe je bil nekaj manj kot mesec dni v zaporu in izpuščen je bil pod prevezo, da je bolan na tuberkulozi.

Noble se je sam pobahal, ko je bil obsojen, da nikdar ne presedi več kazni. In Nobbe je vedel, kaj je govoril! — Njegova zaporna kazen, kar je je preostal, je bila farsa. Zaprt ni bil v celici, temveč v posebni sobi, katero je spremenil v pisarno in kjer je brez ovir opravil vse trustjanske posle kakor prej na prostem in kakor bo poslej. Obiskal ga je lahko vsak čas kadar je hotel in prejemal je redno dnevno plačilo. Take so zaporne kazni za kapitaliste!

Unija za ameriške civilne svobode je zadnji teden poslala "ster protest" predsedniku Hardingu zaradi komutacije Nobbove zaporne kazni.

Unija pravi v svojem protestu: "Medtem ko v zvezni ječi v Leavenworth umirajo za jetiko ljudje, ki niso storili nič drugega kot da so med vojno izvrševali pravico svobode govora, katero jim daje ustava, je bil izpuščen, ki je bil bogat zločinec, ki je oropal na tisoče hišnih posestnikov v New Yorku in kateri je komaj stopil v ječo."

Protest se glasi dalje, da so omenjeni politični jetniki v Leavenworth dokazali s pomočjo zdravniških izjav, da so bolni na smrt, toda predsednik se ne zmeja zanje, da bi jih izpuštil iz zaporov, dočim je na drugi strani "bolezen" trustjane Nobbe zelo dvomljiva. Unija opozarja Hardinga na slučaj bankirja Morsea, ki je bil pomilostil pred dvajsetimi leti na izjavo zdravnikov, da "ne bo živel šest mesecev". Morse pa še danes živi in je v tem času že drugi prišel v konflikt v zvezni sodišči z njegovimi pustolovskimi financami.

Pardoniranje trustovskega magnata Nobbe je izrazilo med vsemi pravico ljudem veliko ogorčenje.

JUGOSLOVAN EKSEKUTIRAN V UTAHU.

Salt Lake City, Utah. — Na dvorišču tukajšnjih okrajnih zaporov je bil 20. t. m. ustreljen Steve Maslić, spoznan krivim umora.

Eksekucijo je izvršilo dvanajst prostovoljno prijavljenih strelcev, toda samo eden je imel oster naboj, nihče pa ni vedel, kdo ga ima. Država je plačala strelcem po \$50 za to delo.

V državi Utah obojejo ali strelijo kakor si na smrt obsojen zločince sam izvoli. Čisto vsak si je do zdaj izvolil krogo.

(Posebno poročilo "Prosveti").

Skidmore, Kans. — V "Prosveti" je bilo poročano, da je štrajk rudarjev v Kansasu končan. Howat je res odpoklical stavko pod pogojem, da kompanije vzamejo nazaj na delo vse stare rudarje, ki so delali pred štrajkom. Družbe so pa odklonile pogoj in stavka se nadaljuje.

Ako je kdo namenjen v Kansas, naj rajši ostane kjer je, kajti nič se ne vako-dolgo bo še trajala stavka.

Nekaj rudarjev se je vrnilo na delo, toda prej so morali plačati ponovno pristopnino za unijo v vsoti \$18. Tudi nekaj Slovencev je šlo na delo. Ti si naj zapomnijo, da bodo ravno tako prizadeti kakor tisti, ki delajo od začetka stavke. Kajti upamo, da Lewis ne bo več dolgo predsednik U. M. W. of A. in vsi oni, ki danes delajo, bodo razočarani, ko po naši zmagi ne bo več dela zanje. — J. Zakrajšek.

ZAKAJ JE GILLOTT NASPROTOVAL PREDLOGI ZA ODPOMOČ RUSIJI?

Washington, D. C. — Predloga, da se pošlje Rusiji za štiri milijone dolarjev zdravil, obvez in drugih preparatov, ki jih ima armada odveč v zalogi, je bila sprejeta v ponedeljek šele po tem, ko je bil napravljen izreden pritisk na Gilletta, predsednika kongresne zbornice. Predloga je bila odkasana konferenčnemu odboru, ker je senat že v decembru sprejel Wadsworthovo predlogo, ki pravi, da naj se Rusiji pomaga z zdravili in drugimi takimi potrebščinami v toliki meri, kot se zdi Hooverju in armadnim oblastem potrebno.

Zakaj se je Gillett skozi teden dni upiral predlogi, na ta način, da vzame na znanje nujnost predloga, ni bilo pojasnjeno. Gillett je rekel kongresniku Kahnju, predsedniku zbornice, da se ne more pohititi s predlogom. Hoover, ki je podpiral predlogo, ko je bila pred senatom, ni podpiral zbornice predloga. Da je bila zdaj predloga sprejeta, gre največ zasluge Američanom, ki so izvrševali pomožno akcijo v Rusiji in so se zdaj vrnili iz Rusije v Ameriko.

Walsh iz Massachusettsa, Sears iz Floride in Layton iz Delaware so dvomili, da je pametno, če se pošlje taka odpora Rusiji. Kongresnik Mondell, voditelj zbornice večine, je prepričan Laytona, da si ameriški trg za kemikalije opomore, ako se to blago spravi proč, da ne bo delalo več konkurence novemu blagu. Mondell je rekel, da se je potrebščine ne morejo prodati v Ameriki, ako ne napravi pet in sedemdeset odstotkov popusta pri dolarju. Dodal je še, ako se ta zdravila izročijo Rusiji, tedaj bodo Združene države rešene, da se ne zanese ležaje iz Rusije vanje. Predloga je bila sprejeta, kajti pri glasovanju so bili glasovi oddani v razmerju 67 proti 7.

Okrog sveta v tristo urah.

Paris, 21. jan. — Francoski aviatiki večički razpravljajo o možnosti potovanja okrog sveta z letalom v tristo urah. To se doseže, ko se uvedejo mednarodna poštna letala, katerim bodo samo velika mesta služila kot postaje za prejetje in oddajanje pošte. Na Atlantičnem in Tihem oceanu bodo letala imela "plavajoče postaje", parnike, ki bodo zalagala letalca z gorivom. Letala bodo nosila tudi potnike.

FRANCIJA BI RADA, DA AMERIKA PLAČA STROŠKE NJENIH DELEGATOV.

Washington, D. C. — Francoski delegatje na razorožitveni konferenci so pred nekaj dnevi predlagali, da se njihovi vojni in dnevi stroški odračunajo od vojnega posojila, ki ga Francija dolguje Ameriki. Predlog ni dobil dobrega odziva. Francozi so v skrbeh zaradi velikih stroškov. Konferenca bo mogoče trajala še dva meseca.

KDAJ GOVORE FINANČNI INTERESI RESNICO?

PRI VAŽNIH VPRAŠANJH SE NE SPOMINJAJO PAKTOV.

Ampak dobiček je vedno njih cilj.

Washington, D. C. — Finančni interesi niso nikdar v zadregi, kadar moledvajo, da se postavijo tako spremene, da se tistim še bolj zrede denarne mošnje, ki imajo že tako precej dobro rejeno.

Tako je zdaj Hannauer od trdnice Kuhn, Loeb & Co. govoril pred odsekom za meddržavno trgovino, da je finančni položaj železniških družb tak, da se jim mora priznati tak dohodek, da lahko prodajo svoje delnice par.

Vpravo malo prej je pa ravno ta Hannauer rekel, da je trg za obveznice v izbornem položaju in da trg absorbira obveznice po zadovoljivi in pošten ceni.

Ko so bankirja vprašali, koliko časa je poteklo, da so bile železniške delnice prodane z namenom, da se financira razvoj lastnine, je bankir priznal, da se ne spominja, da so bile železniške delnice kdaj prodane v takem namenu.

Zdaj je bankir lepo zahteval, da se sekeja 15a transportnega zakona tako spremeni, da se po višja železniškim družbam profit na deset odstotkov, da železniške delnice dobe zopet staro ceno, ki so zdaj na prodaj na miki, na kateri navadno prodaja blago po dobrem kupu.

Pa naj še kdo reče, da privatni finančni interesi ne znajo spretno zagovarjati svojih koristi. Dobro bi bilo za farmerje in delavce, da se pri njih uče, kako je treba svoje interese zagovarjati, da se doseže uspeh.

V POLITIČNEM KOTLU DEMOKRATIČNE STRANKE ZOPET VRE.

Washington, D. C. — Republikanski političarji v kapitolu verjamejo, da se Newton Baker, bivši vojni tajnik pripravi, da nastopi kot demokratični protikanidat proti senatorju Pomeru v Ohiju, bivši podpredsednik Marshall pa poskuša svojo srečo v Indijani, kjer se bosta pri primarnih volitvah merila senator New, pripadnik stare garde v republikanski stranki, in bivši senator Beveridge, republikanski progresovec.

Republikanci pričakujejo s različnimi čuti, kako bosta podpornika Wilsonovega režima razvila v bodoči kampanji Wilsonov program.

KDO POBERE PROFIT PRI ČEVILJH?

New York, N. Y. — Ameriški tovarnarji, ki izdelujejo čevlje, so prodali tujezemskim trgovcem v letu 1921 štiri in štirideset milijonov parov čevljev. Povprečno je bil par prodan za \$3.65. Ravno isto poročilo pa pokazuje, da se Američani povprečno plačevali par čevljev po devet dolarjev.

Armada brezposelnih na Irskem.

Dublin, 22. jan. — Brezposelnih delavcev na Irskem so se pričeli sistematično organizirati v oddelke za demonstriranje v prid vladne pomoči. Tem oddelkom se pridružujejo oborožene skupine bivše republiške armade. Voditelji vadijo brezposelne delavce v orožju in jih uče discipline.

ZAKAJ JE BILA SEZVANA POLJEDEL-SKA KONFERENCA.

ALI SE HOČE S TEM ZARADITI USTANOVITEV NEVARNOSTI POLJEDEL-SKE STRANKE?

To vprašanje je zastavljeno v glasilu tovarnarjev.

Washington, D. C. (Federated Press, Laurence Todd.) — Ali je predsednik Harding sklical poljedelsko konferenco, da se pomaga osiromašnim farmerjem v deželi ali da se prepreči ustanovitev nevarne poljedelske stranke?

To vprašanje je zastavljeno v listu "Industry," glasilu Narodnega društva tovarnarjev, v zadnji izdaji: "Poljedelska konferenca je potrebna vprav zdaj, da pove članom 'farmarskega bloka,' da se preneha igrati s političnim dinamitom, z drugimi besedami z amožnostjo tretje poljedelske stranke, in to naj se zgodi v interesu dežele in vsega ljudstva."

Benjamin C. Marsh, tajnik Farmarskega narodnega sveta, ki govori z nasprotnega gospodarskega stališča, je pa izjavil, da je poljedelska konferenca prepojena s korporacijskim orodjem in nasprotniki, da se poljedelstvo osvobodi sedanjega stanja hipotekarnega bankrota.

V ravno tistem članku lista "Industry," ki je naveden zgoraj, pravi uvodnik: "Konferenca bo obrnila narodno pozornost na depresijo v poljedelstvu, njene vzroke, njene posledice in mogoče odprave. Čas je... Da se deli učinka poljedelskih potočkov, posebno v zapadnih državah, vpletenu v politiki, je videti in opaziti v 'farmarskem bloku' v kongresu. Drugi del prikazuje, ki se še ni vteledil razen v obrihih, ki se pa popolnoma razgali, pa naj se prikaže v kakršni že obliki, prikazuje v radikalni formi gibanja za tretjo stranko, ki eloni na vseh naših načrtih za odpravo farmerjem, vladnem lastništvu železnice, paternalističnem načrtu za vzviščenost in postavljanje produktov na trg, določanju cen, kupovanju pridelka po vladi, denarni moči in kreditu po dobrem kupu."

In člankar na to nadaljuje, če se je rodila nova stranka ali se ni, ali če se osvoji ena starih strank, kot se je to zgodilo v letu 1896, se cilj tega gibanja dobro vidi v 'farmarskem bloku' v senatu. Blok se mora uničiti, če ne, se dežela požeje v "komunizem, paternalizem, državno pomoč, narmno moč in v državni socializem."

Da se ubije 'farmarski blok,' svetuje list, da se imenuje po eden ali več farmerjev v vladne odbore in komisije, ki naj pazijo na to, da se ne izvrše napake na škodo farmerjem.

List nadaljuje, da je cena za buselj koruze padla pod štirideset centov, med tem ko se 'farmarski blok' v senatu ogreva za Caperjevo-Inšnekova predlogo, se tudi vzdiguje poplava populizma in agrarstva, ki ogroža, da požeje nekega Forda, La Folleta ali Capperja v predsedništvo.

Kdor pazno čita imena lista povabljenih na konferenco, kot Swiftov, Armourjev in drugih zastopnikov protifarmerjskih interesov, spozna v članku, ki je izšel v listu "Industry," poziv, da se naj konferenca tako vodi, da se farmerji ne organizirajo in da bo protifarmerjskim interesom še nadalje mogoče izvajati operacije na farmerjih.

Člankar najbrž želi, da se farmerji privedejo do tega, da bodo pazno čitali skrbno pripravljene govore, katere bodo govorili bančni, železniški, špekulantski in drugi privatni interesi na konferenci. Iz teh govorov se bo kar izlivala prijaznost na farmerje. Poleg bodo pa ti govori zahtevali (Dolge na 3. strani.)

LJUDSTVO PLAČUJE VEDNO VEČ IN VEČ ZA VOJNO IN VOJNO.

Washington, D. C. — (Federated Press.) — Narodni svet za znižano oboroževanje javlja, da bo ljudstvo v Združenih državah plačevalo vedno več in več za pretekle in prihodnje vojne. Proračun za leto 1922 kaže, da 83.8 odstotkov vseh izdatkov vlade pojde letos na armado, mornarico, vojaške pokojnine itd. V prihodnjem letu narastejo vojni izdatki na 85 odstotkov.

KROJAŠKI PODJETNIKI ŠO SE PODALI.

DOLGO ČASA SO SE KUJALI, KONČNO SO LE PRIKRALI SVOJ PORAZ.

Organizacija je izplačala v devet tednih stavke \$1,100,000 podpore.

New York, N. Y. (Federated Press.) — Krojaški delavci v New Yorku, organizirani v Ladies' Garment Workers' Union, so formalno sprejeli predajo podjetnikov, ki so krojaške delavce pogladi v stavko s prelomom pogodbe, ko so hoteli uvesti 40 ur dela v tednu in delo od kosa. Delavci so obdržali šestnajst ahdov, na katerih so sprejeli izravnavo, izjemo tvorijo še splošni stavkovni odbor in eksekutiva lokalnih organizacij v New Yorku. Krojaški delavci se vrnejo na delo.

Izravnavo je po sodbi Schlesingerja, mednarodnega predsednika organizacije, največja in največja zmaga, kar jih je do zdaj izvajalo organizirano delavstvo. Izravnavo sprejeto sledijo točke:

Podjetniki opuste nadaljno polikuso, da se uvede delo od kosa, podaljša delovni čas in sniža mešda.

Delavci se vrnejo na delo pod ravno istimi pogoji, ki so bili uvedeni pred hiporom in obrambno stavko. To je pred 14. novembrom.

Max Steuer, odvetnik krojaških podjetnikov, je obljubil, da pogoj ostanejo pravomočni, kot so zapisani v pogodbi, katero so hoteli podjetniki prelomiti in ki se le poteče 1. junija t. l.

Podjetniki so si pridržali le pravico do prisilna na višje inštanco proti njim izdani sodnijski prepovedi. Četudi bi višja inštanca drugače odločila, so voditelji organizacije prepričani, da je zmaga že izvojevana, in da javno mnenje, ki je bilo ves čas stavke na strani delavcev, ostane tudi v bodočnosti, kar garantira delavcem le končno zmago.

Pogajanja prično takoj radi nove pogodbe, ki ima nadomestiti sedanjo pogodbo, katere poteče s prvim junijem t. l. Steuer in William Klein, zagovornika podjetniške organizacije, sta se izjavila napram Samuel Untermyerju in Morris Hillquitu, zagovornikom delavske organizacije, da se delovne razmere ne spreminijo od prvega junija ne glede na to, kako višja inštanca odloči o prisilju.

V devet tednih stavke je organizacija izplačala svojim članom \$1,100,000 stavkovne podpore. Veljavnost pogodbe je dognana in delavci so žrtvovali v tem boju od pet do šest milijonov dolarjev meze. Poizkus, da se zlomi pogodba, pa stane tovarnarje od pet in trideset do devetdeset milijonov dolarjev. Natančne številke se ne morejo dognati, čeprav se v začetku boja izjavili podjetniki, da jih bo stavka stala po deset milijonov dolarjev na teden, ker sta bila po 14. novembru le dva dela delovna tedna in brez praznikov.

V Chicagu, Clevelandu in Philadelphiji so pa zmagali krojaški delavci, ki izdelujejo ženske plašče, v katerih so poleg New Yorka največje delavnice, ki izdelujejo ženske obleke.

SE NEKAJ O ZAROTI BANKIRJEV PROTI MEHIKI.

Milijon dolarjev obljubljenih Gonzalezu, ako strmoljavi Obregonu in zavrže novo ustavo.

BARONI OLJA OBLJUBILI POŠTETI STIRI MILJONE DOLARJEV MESAČNO.

New York, N. Y. — Profesor Leon Leroy, bivši zaupni agent "Narodne zveze za protekcijo ameriških pravic v Mehiki" — organizacija največjih ameriških kapitalistov — je objavil v "New York Americanu" zapriseženo izjavo, v kateri razkriva delo bankirskih zarotnikov za strmoljavljenje Obregonove vlade v Mehiki.

Leroy, kot agent zarotnikov v Wall Streetu, je obvestil generala Pabla Gonzaleza v središču julija, da so ameriški finančniki in kapitalisti pripravljeni dati denar, orožje in strelivo za izvedbo revolucije v Mehiki. Leroy pravi, da je bil "plamonoča" med New Yorkom in Laredom v Texasu; v središču mestu se nahaja Pablo Gonzales, katerega so oljni, bančni in drugi interesi v Združenih državah "izvolili" bodošim predsednikom Mehike.

Thomas F. Lee, izvršilni ravnatelj "Narodne zveze za protekcijo ameriških pravic v Mehiki", je izročil pismo Leroyu, ki ga je dostavil Gonzalezu v Laredu, kateri je obljubil ameriškim kapitalistom, da "ustanovi boljše vlado" v Mehiki.

Zarotniki ameriški kapitalisti so dali Gonzalezu sledeče pogoje: Gonzales doli od pol milijona do milijon dolarjev na mesec za izvedbo revolucije v Mehiki, izjemo ima strmoljaviti Obregonovo vlado, ako se v zaporu obljubi, da nova vlada, ki nasledi Obregonu, takoj odpravi Carranzovo ustavo, šteti pa 2. dan ustave, in vpsstavlja stare mehiško ustavo iz leta 1857.

Leroy izjavlja dalje, da je imel Gonzales po nartu zarotnikov najprej napasti Tampico in osvoboditi veliki petrolejski distrikt. Kakor hitro se to zgodi, so ameriški oljni interesi pripravljeni plačevati izključno Gonzalezu davke od olja, in sicer ne manj kot štiri milijone dolarjev mesečno v ameriškem denarju.

Ameriški zarotniki so tudi obljubili Gonzalezu, da oborože tisoč ameriških delavcev v tampliskem okrožju s puškami, strojnimi in drugim orožjem nkar bodo pomagali Gonzalezu osvojiti petrolejski distrikt.

VELIKA MEHARSKA PETROL-OA SE VRAČA NAŠAJ V DEJUGLO.

New York, N. Y. — Benjamin Stolberg pravi v svojem članku v magazinu "Nation" z dne 25. januarja, ko ga zaključuje, da "džungla... divja in velika, dovoljuje njim, da uganjajo s svojimi žrtvami po njih volji."

Stolberg povdarja v svojem članku, da kompanijska unije pomagajo ustvarjati stare razmere v klavniškem mestu, ki so se nekoliko spremenile, od kar je Upton Sinclair spisal svoj znameniti roman "The Jungle." On naglašja, da so mesarji ustanovili te "ponarejene unije" z namenom, da znižajo meze.

Pisatelj opozarja čitatelje, da so mesarji kralji uvedli našt za ustanovitev kompanijskih unij in da so pričeli gozdati o vpostavitvi demokracije v industriji, ko je sodnik Alschuler v juliju 1921 odklonil, da se zniža meza mesarskih in klavniških delavcev.

VREME:

Chicago in okolice: Oblačno; zmerni severni vetrovi. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 10, najnižja 2. Bolne izide ob 7:11, zaide ob 4:54.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se na vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v objavi n. pr. (Jan. 31-22) poleg vsakega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

ALI NI SKRAJNI ČAS, DA SE USTAVI OPUSTOŠE-NJE GOZDOV!

Nikjer niso privatni lesni interesi tako opustoševali gozdov kot v Ameriki. Na milijone akrov sveta, na katerih so se razprostirale najkrajše sune na svetu, so spremenili v par desetletjih v goličave, jase in posejke. To so zdaj žive priče lesnega piratstva. Gozdni velikani so padali drug za drugim. Kolikor se je dalo spraviti iz šum do bližnje reke ali železnice, se je izvozilo iz gozda, druga posekana debla so puščali ležati v dračjem in posekanimi vejami vred v posekanem gozdu, da tvorijo dobro netivo za bodoči gozdni požar. Privatni lesni interesi so gospodarili v teh šumah brez načrta za sedanost in bodočnost. Dolar je bil njih cilj.

Tako so opustošili krasne in deviške šume do Skalnatega gorovja. Kar je ostalo, se danes ne more več imenovati gozd. Tupatam požene zopet drevje, ki se samo zasadi. Ali predno to drevje doraste, pridrvi prek njega gozdni požar in uniči in opustoši vse, kar je poglajalo in se hoče zopet razviti v gozd. Mala iskra iz dimnika lokomotive, nepredvidno proč vržena vžigalica ali smotka lovca zaneti majhen plamenček, ki ga veter kmalu razpiha v silen gozdni požar, kateri uniči več tisoč akrov napol zraslega gozda. Vsako leto uničijo gozdni požari od osem do deset milijonov akrov gozda.

Lesne kompanije ne store ničesar za preprečanje teh gozdnih požarov. Svet, ki so ga kupile za skledo leče, prodajajo po visoki ceni, dasi skupiček za les, ki so ga izsekale v teh šumah, ni le kril cene, ki so jo plačale za svet, ampak jim je prinesel ogromen dobiček. Te visoke zemljišne cene povzročajo, da se ne morejo na njem naseliti poljedelci, ki bi s čiščenjem ohranili gozd in ga obvarovali pred gozdnimi požari. Visoka cena, ki jo zahtevajo kompanije za svet, neomogočuje naseljevanje kmetov na posejkih, jasih in goličavah.

Se je nekaj krasnih deviških šum je v Skalnatem gorovju in Alaski. Po teh zdaj stezajo lesne kompanije svoje kremplje. Guggenheimovi interesi bi se radi polastili krasnih šum v Alaski, drugi privatni lesni interesi pa tisti šum v Skalnatem gorovju in drugje, ki obetajo lep dobiček.

Takemu početju je treba seveda v interesu ameriškega ljudstva in njegovega blagostanja napraviti konec. Kajti če se ne podvzame ničesar proti privatnim lesnim interesom in se ne prepreči opustošenje gozdov, bodo privatni lesni interesi napravili konec z ameriškim šumami.

Kdo pa temu početju lahko napravi konec? Kongres! Kongres lahko sprejme postavke, ki prepovedujejo sekanje lesa in postavijo pogozdovanje jas, goličav in posejke direktno pod kontrolo zvezne vlade. Ako kongres ne sprejme takih postav, tedaj bo Amerika kmalu brez lesa in les bo poskočil tako v ceni, da bodo zidali in gradili le tisti, ki imajo zvrhane denarne mošnje. Ne bo se pa samo podražil stavbinski ali les, ki služi za izdelovanje pohištva in v druge namene, ampak podraži se tudi papir. Tiskovni papir se večinoma izdeluje iz lesne kaše, kar pomeni da se podraže tudi časniki in knjige.

Vsako leto posekajo privatni lesni interesi pet milijonov akrov deviških šum, gozdni požari uničijo do deset milijonov akrov gozda. Vsako leto je uničenih torej petnajst milijonov akrov gozda. Tako opustošenje gozda prav zanesljivo povzroči, da izgine gozd v Ameriki, z njim pa tista sila, ki je zadrževala vodo, da niso spomladi in v jeseni nastajale velike povodnji, odnašajoče najlepšo prst ob rekah v morje. Gozdno drevje s svojimi koreninami zadržuje vodo, da se hitro ne odteka. Opustošenje gozdov povzroča tudi velike povodnji in poleg povzroča še drugo škodo poljedelcu.

Pred kongresom sta dve predlogi: Snellova v zbornici, Capperjeva v senatu.

Prva predloga se izreka za državno vladno kontrolo, druga pa za zvezno vladno kontrolo.

Znano je, da imajo privatni lesni interesi mogočne parlamentarne zakulisnike v vseh mestih, v katerih se shajajo legislature in če bo Snellova predloga sprejeta, bodo privatni lesni interesi izigrali vso svojo politično moč, da ne bodo sprejete postavke v državnih legislaturah, ki škodijo njih interesom.

Ostane torej še Capperjeva predloga, ki postavlja šume in vse kar je z njimi v zvezi pod zvezno vladno kontrolo.

lo. Ako bo ta predloga sprejeta, tedaj je upati, da bo konec opustošenju ameriških gozdov, če ne, bo pa Amerika nekega dne brez gozdov in bo morala uvažati les po visoki ceni iz drugih dežel.

SLIKE IZ NASELBIN.

Huntington, Ark. — Za Novo leto nas je družba osrečila z drugim "pribojčkom"; zaprla nam je namreč še roj št. 6, v katerem je delalo okrog 300 rudarjev. Roj št. 2 je istotako zaprt že daljši čas, št. 3 pa že nad eno leto. Ljudje govore, da bi bilo najbolje pobrati orodje in oditi odtod, toda kam vraga naj gremo, če pa je povsod enaka smola, čim dalj človek gre, dalj mu kažejo naprej.

Na Jenny Lindu so razmere nekoliko boljše, zato se je že več rojakov od tu tja naselilo in se jih bo še več, najraje pa bi se vsi. Kaj bomo delali vsi tam, če je pa pre mala kempa in je že sedaj preveč natlačena z ljudmi. Najbolje je biti lepo na mestu in čakati kaj bodo ukrenili gospodje v daljnem Washingtonu. Za nas delavce sploh ne more biti slabše kot je.

Če bi se delavske razmere kaj izboljšale, bi bilo želeti, da bi se tukajšnji Slovenci, saj jih ni ravno tako malo, združili in si ustanovili zadržno prodajalno. To bi bilo nam v veliko korist in če bi delali skupilo, nam je uspeh zagotovljen. Ne bi nas izkoriščali zasebni trgovci in v slabih razmerah bi ne bili od njih odvisni.

Vreme imamo ugodno in s tega do sedaj se nismo imeli to leto. Pri zdravju smo dobrem, izvzemši ako koga polomi ob gotovih praznikih. Prohibicijoniški uradniki nas ne nadlegujejo kakor je to čuti iz drugih naselbin, sicer pa nas tudi nimajo zakaj, saj čudežev ne znamo delati.

Nekateri so že pričeli z oranjem, drugi pripravljajo svoje vrtove, tretji hodijo na lov, tu pa tam se pa tudi dobi kakega piskroveza; če je kdo že z žlicami prišel, ne vem, pač pa smo o tem že ukrepali in po burni debati sprejeli, da se piše po modele v Claridge, Pa. V preteklem letu nismo imeli ravno preveč obiskov; prišli ni nihče drugi kot dva pleharja in eden krojač, pač pa ni požabila g. Storklja obiskati družin Hantman, Pueh, Požek, Novak in Medved.

Frank Hermana je nekaj poskodovalo pri delu; želimo mu skorajšnjega okrevanja, da bi bil čimprej zopet sposoben za lov. V okolici je precej šnefov in druge divjadi. Svoječasno so tudi slutili dva medveda, a jim je bil kraj brzkone preskalovit, ker sta jo kmalu pobrisala. — L. Novak.

Iron Mountain, Mich. — Zadržani sem poročal, da so delavske razmere pri nas še razmeroma dobre in da se je čula govorica, da bodo pričeli rudniki s polno paro zopet obratovati. Sedaj pa je v tukajšnji okolici spet nekako zaspalo. Dela se sicer v gozdih in tudi sprejemajo k temu delu izučene ljudi, toda plača je tako mala, da akoro ni vredno govorjenja. Po 26 do 35 dolarjev na mesec ter hrana in stanovanje, to je vse, kar dobi delavec za svoj trud. Pri Fordu jih dela nekaj, ki imajo plače po \$6.20 na dan, toda tam je težko dobiti delo. Sliši se od gotovih strani, da bodo prihodnje pomlad zopet sprejeli v službo šest sto novih delavcev, ako se bo promet kaj izboljšal. Nadejamo se, nam bo to leto bolj po volji, kakor je bilo lansko in če bo tako bom še kaj poročal. — Anton Lovrič.

Roslyn, Wash. — Dne 13. te m. se je pripetila v rovu št. 17 nesreča, ki je stala življenje našega obče znanega rojaka Franka Razma. Kakor po navadi se je rajni gozdar jutraj poslovlil od svoje družine ter odhitel na delo. Nekako ob deseti dopoldne pa se je v prostoru nad njim utrgala skala ter ga tako nesrečno pritisnila k tlom, ta je tamkaj umrl. Pokojni je oni dan sam delal v dotičnem prostoru, ker je bil njegov tovariš bolan in nesreča ga je prehitela ravno med časom, ko ni bilo nikogar blizu. Iz poročil nekaterih posameznikov možnost, da pokojnik ni bil naravnost ubit od kamena, temveč da se je zadušil, ker se ni mogel oprostiti skale, ki ga je mogoče takoj po padcu omamila. Po zatrdilih nekaterih tukajšnjih premogarjev postoji v tej državi

postavka, ki prepoveduje posamezniku delati pri tako nevarnem delu kot ga je zadnji dan vršil naš rojak in čas je že, da bi rojaki pomnili, kaka je cena za tako delo, kot jo je prejel nesrečni rojak. Kakor hitro bom prejel o tem več podatkov, bom poročal še obirneje.

Frank Razem je bil vnet svobodomislec, kakor nihče sem malo srečal v svojem življenju. Za socializem, unijo in industrijalne jetnike je žrtvoval večših do skrajnosti. Večkrat se je izrazil, da je prečul že cele noči pri čitanju slovenskih in angleških knjig in premišljeval pri tem, kako bi mogel pomoči svojemu sodelavcu. Odkriti povedano, če bi bil le vsaki deseti delavec Frank Razem, bi se nam drugače godilo.

Najbolj pa trga srce pogled na njegovo mlado družino, ne morda radi življenjskih potrebščin, ker s tem bodo že preskrbljeni, temveč ker so sirote, ki ne bodo mogle dolgo ali sploh nikdar pozabiti na to kar so imeli, na svojega očeta. Mati jim je že pred leti umrla za influenco.

Živo mi je v spominu, ko sva bila o Božiču skupaj na njegovem domu, kako prijazno je poučeval svojo 15-letno hčerko o gospodinjstvu, kako bo morala ravnati z nekoliko mlajšimi, svojo sestro in bratcem. Mlajša njegova hčerka pa mu je plezala čez kolena in mu božajoč ga po licu izkazovala svojo otroško ljubezen.

Moje globoko sožalje otrokom, katerih ne bo več varovala skrbna očetova roka in jih ne bo več pomilovalo ljubeče njegovo srce. — F. Klopčič.

Springfield, Ill. — Dne 16. t. m. ob peti uri zvečer se je ustrelil v svojem stanovanju premogar rodod Litvin. Vzrok samomora je odslovlitev od dela, ker ni nakladal v rovu čistega premoga. Zaposlen je bil v Wood Side Mine (kjer delam jaz). Obupal je, ker ni mogel dobiti nikjer dela. Pokojnik je bil vdovec, brez družine. Žena mu je umrla pred nekaj leti. Fr. Bešjak.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Crested Butte, Cojo. — Nočem zabavljati čez delavske organizacije in kar bom pisal, je samo misel nekaterih dobrih članov U. M. W. of A. — Kakor mnogo njih, tako tudi jaz prebiram vsakovrstne liste in knjige, da si s tem krajšam dolgočasne dneve, a obenem to služi tudi za izobrazbo. Knjige in delavski listi pripravijo človeka do spoznanja, stališča, na katerem smo danes. Prej pa kakor dalje pišem, moram še povedati, kaj da sem, ker drugače bi kdo mislil, da nisem odkritorčen. Povedati moram, da sem predvsem ateist, drugič socialist in tretjič iskalec resnice.

V Crested Butteju sta bila dva govornika kakor po več drugih mestih in premogarskih naselbinah. Prvi njiju je bil Italijan, zvest pristajač Lewisa. Pri govoru je razbijal po dvorani, da so šklepetala okna, njegovi lasje pa so mu med govorom vihrali kakor turška zastava. Puščice svojega govora je v glavnem seveda spuščal v Kansas na premogarje in na Howata. Stavl sem mu tudi nekaj vprašanj, s čemur sem mu dokazal, da mi vse vemo za vzroke kansaške stavke, nato pa je začel še bolj udirati in poleg tega nekako plesati kakor se pripravlja pijan Anglež na poskočnico.

Drugi govornik je bil Amerikane, ki pa je govoril docela drugače. Povedal je, da je socialist, kar je tudi dokazal s svojim govorjenjem. On ni govoril čez Howata, niti ni hvalil Lewisa. Njegovo govorjenje je bilo samo za dobrobit delavca. Na žalost jih je bila jako malo med tem časom v dvorani. Temu vzrok je, ker je med nami še dovolj takih katoličnikov, ki ne marajo, da bi jim prišla na ušesa le ena beseda o socializmu. Oni niso svobodomislci, ker njihovo mišljenje je odvisno od njihovega župnika.

Namesto njih premišlja duhovščina z njihovimi možgani, zato zato pa namesto njih toliko bolj živa. Čudna je tolažba za trpljenje na tem svetu in plačilo darov, ki jih prinašajo župnikom verniki, na onem svetu. Tam šele bodo plačani in gledali bodo nekje onstran za oblaki skriti v oblilje Boga. Zaslepljenec se s tem dokaj lahko goljufa in zdi se, da si niso mogli izbrati boljšega sredstva za slepilo ljudi.

V to kar verujejo kristjani, je desna roka kapitalizma, ki pa ne uporablja za izkoriščanje ljudi samo ene vere, temveč vseh ver na svetu, ki pomagajo ljudstvu držati v temi in jih je tako mogoče tlačiti. Rockefeller ne veruje v katoliško cerkev, a vseno daruje milijone za cerkve, ki so najboljše zaščitnice njegovega velikega dobička, kateri bi se lahko pričel krčiti, če bi ljudje pričeli spoznavati. On veruje v svojo vero in ne upa opustiti nikdar.

Kdaj bodo vsi ljudje spoznali resnico? Mnogo se jih prebudi vsaki dan. Kdaj se pa boste prebudili vi tu v Crested Butteju? Ne bodite zadnji! Ne delajte hihiše in ne kupovajte prvovrstnega niti kakega drugega pohištva onemu, ki vas izkorišča ter vleče denar v imenu Boga. Drži vas proč od izobrazbe ter rine v revščino s tem, da dobiwa od vas denar.

Koliko "dušnih pastirjev" je ob času stavke govorilo? Kristjani ne vstavljajte se vašim višjim in pojditeljem za ono, kar vam dajo. Bodite pokorni!

Hotel sem omeniti mišljenje članov U. M. W. of A. toda začel sem v zadeve vere. Veliko članov rudarske organizacije je tu, ki bi bili lahko vredni člani toda poguma ni, ki so ga izgubili v dobi težkih preizkušenj. Bilo jih je veliko število dobrih članov U. M. W. of A., pa so opustili, ko so uvideli, da so izgubljani, ako se držijo organizacije, ker njihova ustava ni bila pravomočna, ker pusti eden distrikt drugega na cedilu, prvi je na stavki, a drugi produca premog, torej drug proti drugemu stavkokazi. Mnogokrat se pripeti celo, da eni lokalna unija stavkokazi proti drugi. To je žalostno poglavje kritike vredno in ga bom jaz tudi vedno kritiziral, dokler se ne preneha, kar pa bo storjeno šele takrat, ko bodo spremenjena ustava in pravila organizacije. Ta organizacija nas izkorišča in nas dela revne posebno v stavkah.

Vsak delavec, ki misli, da bo užugal kapitalizem s svojim denarjem je v zmoti. Drugače pa je ako smo needini, lakrat ni težko premagati nas. Ako bomo v vrsti mož z možem, lokal z lokalom, distrikt z distriktom in organizacija z organizacijo, tedaj ne bo težko premagati naših zastopnikov. Odložiti bo treba samo za malo časa naše krampe in lopate, pa bomo dosegli vse, kar bomo zahtevali.

V državi Washington so na stavki že devet mesecev, ponekod celo 14 mesecev. Kako pa bi bilo, če bi mi rudarji širom Združenih držav odložili naše prodje in zahtevali, da se izpolni, kar zahtevajo washingtonski delavci? Stavka ne bi trajala niti tri dni. Potem bi tudi ne bil v veljavi denar, to se pravi, da bi se delavec ne bojeval z denarjem, temveč s svojo lastno močjo. Z odločitvijo orodja po vsem delavstvu v organizacijah, bi bile zmage takoj dobljene. — Steve Malenick.

Rock Springs, Wyo. — S hribov, kjer je svoječasnno kraljeval divji pelin sedaj veje sneženi vihar. Bela odeja pokriva planjavo, kakor bi bila nevoščljiva pelinu, ki se je svobodno razprostiral po širni preriji.

Oglasamo se odtod bolj poredkoma. Mislim, če ne bi živeli na tem divjem zapadu, bi bili lahko bolj nadarjeni z dobrimi mislimi in humorjem, saj narava sama krasota ima mnogo bogastev, ki osrečujejo človeka z veselimi razpoloženjem.

Toda mi, bolj rečeno jaz širim med prijatelji kot samotaraki pečar. Koča je obdana z debelo plastjo snega, ki je zakril lepe poletne cvetice in divji pelin pod seboj. Po bližnjih hribovih se pode kajoti, iskajoč si v snegu hrano. Veših se vstavijo in tulijo snežnim metejem naproti svojo tužno melodijo, kakor bi napovedovali boj s svojim sovražnikom, ki jih ima pogubiti. Jaz pa zadovoljno sedim pri svojih

ljubici — peči, katero imam nad vse rad. Mirno stoji v kotu in me greje, če se pa kaj prav ne obnese, jo polijem z gasolinom in že zopet oddaja dobrodejno gorakoto. Precej zmazal sem, zato je sprejemam s odprtimi rokami. Kar ima najraje, je črni dijamant, čeprav so danes ljudje namo za belega. Zaskrbelo pa je tudi nas pečlarje, ker postala je huda kriza za ta dijamant. Nikake ne puste, da bi ga producirali kakor bi bilo nam po volji. Sama parkrat na teden nas pozovejo in se takrat ga sme spraviti na dan vsakdo le določeno mero. Je par sopečarjev, ki čakajo na to priliko, toda bogovi se jih ne usmili in jih ne obdarujejo z vsakim drugim kruhom.

Porrečljivost nas je čezdajala bolj zapuščala in ustanovili smo si samaki klub, da bomo skupno drug drugega tolažili. Tudi pečlarice bi radi povabile v svoje sredo, a nato nam manjka poguma. Klub bo imel svoja načela po katerih se bo treba ravnati in uvedena bo stroga disciplina. Za enkrat pa je to še tajnost, ker se ni prav mnogo aktivnih članov, pač pa upam, da jih bo v kratkem veliko število, v katerem bo obrana vsa nedolžnost rokaviranih fantov. — John Gelob.

Great Falls, Mont. — Od povsod prihajajo dopisi, polni priporočil o nedelu, na kar pa jaz ne dam veliko, ker glavno je, da imam za potrebo denar in sem zdrav. Če imam to mislim, da je vsega dovolj.

V naši naselbini se prav dobro razumevamo, posebno o božičnih praznikih smo imeli dovolj zabav, ki so se pričele na božični večer in končale komaj o Novem letu. Zabavali smo se vseskozi dobro pri dobri družbi deklet in mladih žen, ki imajo vedno pripravljen kak prigrizek. Držal sem se le bolj njih, še zato, ker imajo vedno kaj potrebnega za pod streho in drugje sem pri dekletih tudi bolj neroden in sramežljiv.

Jako dolgo je bilo spanje po končanih zabavah in ko sem se zbudil v jutro sem gledal okoli, kateri čas naj bi bil, če smo še v starem ali že v novem letu. Bil sem sam doma z otroci, ko je nenadoma prišel zvati telefon. Slišal pa nisem drugega kakor "halo, halo" in tako odgovarjal tudi jaz, saj drugega nisem mogel, ker ne znam angleščine. Tako sem vpil te besede pri telefonu dokler ni prišla soproga, ki je začudena gledala moje početje, češ, kako se morem jaz po telefonu pogovarjati, ker ne znam angleščine.

Šele čez čas mi je soproga povedala, da smo že 3. januarja. Za delo je slabo v naši naselbini. Nekateri dobiyo dela za dva ali tri dni na teden, toda večina nam je, ki sploh ne delamo že skozi devet mesecev, čeprav podjetnikom prijazni listi vpiljejo, da rabijo toliko in toliko delavcev. Nekateri siromaki so se dali speljati na led in prišli so sem iskati dela, česar pa niso dobili in tako žive tu večji revščini kakor so živeli pri kje drugje. Deloma tudi brezposelniki dobiyo pomoč od Rdečega križa in rešilnih postaj. Vzrok takih razmer ne svetujem nikomur, da bi hodil k nam iskati dela, vsaj toliko časa ne, dokler se kaj ne izboljša, kar bom že o priliki objavil v Prosveti. — Math Medved.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Barberton, O. B. — Priobčili smo vse, kar smo prejeli. — Pozdravi!

Ladysboro, F. Z. — Če ste imeli v zapuščini izrečeno gotovino, tedaj je gotovo, da ne boste dobili več kakor zapuščina skupno z obrestmi znana.

Nek tukajšnji rojak je tudi imel zapuščenih iz mirnega časa v starem kraju 300 kron. Hotel je urediti zadevo in prepisati na svojo sestro vso doto. Za verifikacijo preplisa pa je v ta namen potrošil na tukajšnjem konzulatu \$4, kar je približno toliko kot tisoč jugoslovanskih kron. Torej če bi bil pustil doto na miru in poslal sestri 300 kron, bi bil par sto odstotkov na dobičku in brez vsakih skrbi. Take so sedaj razmere. — Pozdravi.

Delavec brez delavskega dostojstva je kakor vojak brez puške. Narodite se in širite svoje glasilo "Prosveta."

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Cestnošlepički nameščenici v glavnem mestu Mehike so zastavali iz simpatij do stavkujočih pokovskih pomočnikov. Stavka bo trajala toliko časa dokler pokovski pomočniki ne dobe, kar zahtevajo.

Neatrakarna liga je pred nekaj dnevi obdržala svojo prvo konvencijo v Kaliforniji. Navzočih je bilo 50 delegatov. Liga ima danes okrog 10.000 članov v Kaliforniji.

Delegatje rudarjev na triokrogni konvenciji v Shumokinu, Pa., so sklenili, da bo organizacija zahtevala dvajsetodstotno povznesenje mezd na spomlad, ko poteče stara medna pogodba z lastniki rudnikov.

V državi Washington je še vedno 25.000 delavcev brez dela. 250 brezposelnih rudarjev v Iron Mountainu, Mich., je objavilo apel na krajevne oblasti za živčno pomoč. Njihove družine stradajo.

Razne vesti.

IRSKI BREZPOSELNI DELAVCI OSVOJILI POSLOPJE.

Zabarikadirali so se v okupirani hiši.

Dublin, 22. jan. — Večje število dublinskih delavcev, ki so brez dela, je večeraj okupiralo sobe v poslopju Rotunda in vsi poskusi policije, da bi jih izgnala, so bili zastoj. Delavci, katerih je okrog 200, so se zabarikadirali v hiši in vso prejšnjo noč so se vadili v orožju, prepevali in plesali.

Stvar je resna. Ker delavci so oboroženi in vodijo jih častniki republikanske armade. Provizorična vlada molče opazuje to gibanje.

DVOBOJ MED BANDITOM IN DETEKTIVOM NA ŽIVLJENJE IN SMRT.

Oba ubita.

Chicago, Ill. — Ko je jutraj odhajal v službo detektivski sargent Charles Paldina je rekel detektivskemu načelniku: "Danes primem Newmana."

Edward Giesenberg alias Ginsberg, alias Newman je bil razpust bandit in jastični ubežnik. V njem so spoznali voditelja banditov, ki so pred nekaj dnevi oropali Star Loan banko za pet in dvajset tisoč dolarjev v draguljih in zlatini.

Paldina je odšel na lov nevarnega bandita. Ko se je približal salunu na Desplainesovi ulici, ga je Newman opazil, da prihaja. Tekel je k sprednjim vratom in streljal s samokresom v žepu. Tri kroglice so zadle detektiva v trebuh. Newman je bežal in Paldina je tekel za njim, dasiravno je bil smrtno ranjen. Na ulici se je bandit obrnil proti jugu. Zdaj je detektiv izstrelil svoj samokres in pet krogel je zadelo bandita. Tekel je še en blok daleč, kjer se je zgrudil na tla. Pridrval je po policijski voz in oba odpeljal v bolnišnico. Na potu tja sta oba podlegla ranam.

ZAKAJ SE SENATOR STANLEY IN PREDSEDNIK KOLUMBIJSKE UNIVERZITE JEZITA?

New York, N. Y. (Federated Press). — Neka obtožba proti kralju Juriju III. v Proglasu neodvisnosti se glasi:

"Uvedel je nebroj novih uradov in poslal cele roje uradnikov, ki so nadlegovali ljudstvo in se redili na naše stroške."

Zdi se, da je bil Jurij novinec v primeri s sedanjo ameriško vlado v takih rečeh. Protest Nicholas Murray Butlerja, predsednika kolumbijske univerze, proti naraščanju birokracije v Združenih državah, katerega je Federalizirani tisk že citiral, se da uvrstiti s komentarjem, ki ga je izrekel senator Stanley iz Kentuckije, ko je rekel:

"Hiše preiskujejo, domovi so nadlegovani in javne ceste omalčevane s krvjo nežalivih državljanih po nebroju agentov in nadzorovnikov, ignoranti in brezbriznih za zakone dežele in pravice državljanov... Nihče ne uide,

Vse v moralnem, industrijskem in trgovskem svetu se bo lastovalo, upravljalo, nadzorovalo ali cenzuriralo, od detelovega rojstva do pokopanja telesa, toda najhujše še ni tukaj."

Tako sodi senator iz Kentuckije o tendenci 15.000 zakonskih predlogov, vloženih v sedanjem kongresu.

Nikar pa ne mislite, da se predsednik kolumbijske univerze in senator Stanley jezita, ker je bila lupatim kršena svoboda govora ali zborovanja. Butler je proti zveznemu nadzoru nad poslovanjem in protestira le v toliko, kolikor se tiče omejitve pravice velikega biznisa. Senator Stanley se jezi zaradi prohibicije in nadlegovanja, ki ga povzroča prohibicija. Pa tudi je proti kontroli velikega biznisa, kaj sam pravi:

"Vsak biznismen/že najde nadzornika ob svojem komolecu, zveznega detektiva pa za njegovimi petami."

Včasih ljudje protestirajo, ampak le v interesu gotovega razpada.

ZAPUJANJE PRIVATNIH INTERESOV.

New York, N. Y. — General Electric kompanija, obtožena po odvetniku Samuel Untermyerju, da se je malo poigravala s svojimi računskimi knjigami, da tako prikrije svoj ogromen profit in svoj monopol, se je obrnila na justičnega tajnika Daughertyja, da preišče obtožnico, ker upa, da bo oprana. Kompanija je objavila pismo, ki ga je napisala justičnemu tajniku, v katerem se pritožuje zaradi Untermyerjevih razkritij.

MORNARSKIM STROJNIKOM JE BIL DOSTAVLJEN NOV ULTIMAT.

Washington, D. C. — Komisar T. V. O'Connor, zastopajoč plovbeni odbor in brodogovno korporacijo, je izročil organizaciji pomorskih strojnikov ultimatum, v katerem se napoveduje znižanje mezd. Kajti v letu 1921 je bilo 15-odstotno znižanje mezd izsiljeno z izporom.

Organizacija pomorskih strojnikov zdaj obdržava svojo konvencijo in je vzela seveda ta ultimatum na znanje. Pooblaščen bo odbor, da vodi pogajanja zaradi mezd.

GOVERNER EDWARDS OBTOŽUJE SODIŠČA V DELAVSKIH ZADEVAH.

Trenton, N. J. — Governer Edwards ni priporočil v svoji poslanici, da se odpravi državna policija, ampak v nji tudi obtožuje in kritizira postopanje sodišč ob času sporov med delavci in podjetniki.

On pravi, da se podjetniki obračajo le do takih sodnikov, o katerih so prepričani, da niso naklonjeni delavcem, marveč se dogodi, da se ob času stavke izdajo prepovedi, ki prepovejo vse stavkujočim delavcem.

Ekszekucija ruskega carja pojasnena.

Moskva, 21. jan. — Objavljenje dokumentov in reminiscence pod naslovom "Zadnji dnevi zadnjega carja" je razpihuilo zadnje dvome, kolikor jih je še bilo glede usode bivšega carja Nikolaja. Zdaj je jasno, da sta bila bivši car in carinja z vsemi svojimi hčerami, sinom Aleksijem in dvornim zdravnikom dr. Bojkinom vred ustreljena den 16. julija 1918 v Jekaterinogradu. Carjev brat Mihail je bil ustreljen proti koncu julija v Permju in veliki knezi Sergij, Konstantin in drugi so bili eksekutirani v Alapajevsku, 60 milj od Jekaterinograda, kamor so bili premeščeni iz Vjatke.

Avtor omenjenega spisa je zbral vse uradne dokumente, ki se nanašajo na eksekucijo in osebno intervjuval priče dogodkov. Med drugim piše: "Nikolaj je bil idiojotno indifereenten za vse, kar se je godilo okrog njega, toda carinja, energična in demonstrativna, je neprestano občevala s knezom Dolgorukim in drugimi osebami, ki so imele namen pomagati Romanovcem k begu. Ko je uradski svet uvidel, da se bližajo Kolkove in čehoslovaške čete in da je Jekaterinograd v nevarnosti okupacije, je sklenil, da se ima bivši car usmrtiti z vso njegovo družino vred. Socialni revolucionarji, ki so bili člani sovjeta, so zahtevali,

da se Romanovci čim prej eksekutirajo.

Izvršitev eksekucije je bila poverjena delavcu z imenom Jermakov. On in njegovi trije pomočniki so prišli ob desetih zvečer v hišo, v kateri je bil eksekutirani Nikolaj. Jermakov je ukazal vsemu Nikolajevemu osebju, da gre v klet pod hišo in tam jim je velel, da se postavijo k steni. Nato je bila vsem prečitana obsodba uradnega sovjeta. Nikolaj je topo gledal in njegove zadnje besede so bile: "Torej nas ne peljete nikamor." Potem so hitro pošli strel in tri ure pozneje so bila trupla že sežgana v gozdu blizu mesta.

Papež Benedikt umrl.

Rim, 22. jan. Papež Benedikt XV. je danes zjutraj umrl. Pobral ga je plućnica. Cela četa najboljših zdravnikov se je mučila skoraj pet dni, da ga ohrani pri življenju, a bilo je vse zastoj. — Benedikt je papeževal sedem let. Bil je zelo političen papež. Dosegel je diplomatske stike z odpadlo Francijo in privabil v Vatikan zastopnike skoraj vseh držav, razen škandinske, Rusije, Združenih držav v Ameriki in Kitajske. Med vojno bi bil rad igral ulogo nositelja miru in silno ga je potrl, ko se vladarji niso zmedli zanj; najbolj ga je peko, ker ni mogel ustaviti klanja med katoliškimi Italijani in Avstrijci, Belgijci in Francozi itd. — Zdaj bodo z velikimi ceremonijami volili novega papeža, ki bo najbrž spet Italijan. Kardinali so že pozvani v Rim.

Rusija ne mara več Goldmanove.

Stockholm, 21. jan. — Švedske oblasti ne vedo kaj početi z znano anarhistko Emo Goldman in njenimi tovarišim Al. Berkmanom, ki sta pred kratkim prišla v Stockholm, a zdaj ne moreta nikamor, ker nobena sosednja država ju ne mara. Nemčija, Danska in Norveška so odredile Goldmanovi in Berkmanu vstop na svoja tla. Švedska vlada je vprašala poslanskega Sovjetske Rusije, če ju Rusija sprejme nazaj, toda poslanik je odgovoril, da je Goldmanova povzročila dovolj sitnosti sovjetom in boljševiki so je že siti do grla, zato ne sme več v Rusijo. Anarhistični par se mora izseliti do 25. januarja. Goldmana je že prelomila svoja obljuba, katero je dala ob prihodu v Stockholm, da se ne bo mešala v politiko. Objavila je članek, v katerem napada ruske komuniste.

Sovjetska vlada osvobodila menševike.

Berlin, 22. jan. — M. Abramovič, voditelj ruskih menševikov, je bil večeraj obveščen iz Moskve, da so vsi menševiki v Moskvi, ki so bili zaprti zaradi raznih prestopkov proti vladi, izpuščeni na svobodo. Osvobojenih je okrog tristo. Izpuščeni so bili pod pogojem, da presele za dve leti kamorkoli na deželo ali pa zapuste Rusijo. Socialni revolucionarji in anarhisti še niso izpuščeni, toda dobili so mnoge ugodnosti v zaporu.

Svarilo Karlu in Ziti.

Bern, 22. jan. — Tukajšnji poslaniki entente so informirali bivšega avstrijskega cesarja Zito, katerega je dospela v Švice k svojemu bolnemu sinu, da bosta on in njen soprog Karl deportirana na drugi otok, ki dalje od Evrope kot otok Madeira, ako bosta še poskušala s kakim pučem na Ogrskem. Enako svarilo je poslala portugalska vlada za Karla. Svarilo je prišlo, ko se je pred dnevi raznesla vest, da je imela Zita tajni sestanek z ogrskimi monarhisti, ko je prišla v Švice. Zita odpotuje jutri ali v torek s svojimi otroci nazaj na Madeira.

Velika bančna kriza prihaja na Francoskem.

London, 22. jan. — Finančni korespondent nekega londonskega lista javlja iz Pariza, da stoji Francija pred veliko finančno krizo. Več plivnih bančnih zavodov je na robu propada.

Bogati ruski buržuji izgubili iz Bolgarske.

Sofija, 21. jan. — Ministrski predsednik Stambolinski je velel izgnati iz Bolgarske nekaj bogatih ruskih caristov vsled škandala, ki so jih povzročili s svojimi orgijami. Bolgarska je polna ruskih buržujev, ki so pobegnili iz Rusije ob izbruhu revolucije.

Angleži razganjajo shode v Indiji.

Kalkuta, Indija, 22. jan. — Policija je večeraj razpisala tri shode v tem mestu. Petdeset oseb je bilo aretiranih. Obdržavanje shodov v krajih, kjer so prepovedani, je nova taktika Ghandijevega gibanja za civilno nepokorščino.

Sprememba vlade v Rumuniji.

Bukarešta, 21. jan. — Tako Jönescu je postal ostavko z vsemi svojimi ministri zadnje srede, ko mu je zbornica izrekla nezaupnico. Nasledil ga je bivši ministrski predsednik Brătianu.

Spanci zopet silno poraženi v Afriki.

Pariz, 22. jan. — Španske čete v Maroku so doživele nov in zelo krvav poraz. Rebelni Mavri so organizirali lastno civilno vlado na vsem teritoriju, katerega imajo pod svojo kontrolo.

Križarsko vojno so pričeli v Dutechski okraju, proti žganjarjem.

Pričeli so obračati vse hiše pri osumljenih in ostalih, da izčistijo okraj vsake kapljice žganja. Do sedaj so ga dobili 1800 steklenic.

PIŠMA NA POSTI.

V Chicago imajo sledeči Jugoslovani: Kuharice Frank, Andrej Fabry, Joe Godek, Karol Jurgeš, August Jurc, Stefan Kubovic, Marko Ladevic, Maks Leskovitch, Ermi Prodan, Frank Rolnik, Alojzija Stetina, Mike Stetina, Marija Zajic. Pisma se dobe na Adams in Lobby cesti pri oknu poštne urade.

PRIPRAVLJATE SE ZA PLAČANJE DOHODNINSKEGA DAVKA.

New York, N. Y. (Jugosl. oddel. F. L. I. S.) Zakon določa, da treba v dobi od 1. januarja do 15. marca prijaviti svoje dohodke tekom l. 1921 in plačati dohodninski davek, ki odpada na te dohodke. Vložitev te prijave po izpolnitvi posebnega formularja se imenuje "filing an infome tax return." Davčna oblast priporoča davkoplačevalec, naj ne čakajo do zadnjega dne, marveč naj se že sedaj pripravljajo na izpolnitev svoje davčne dolžnosti.

Prijaviti mora svoje dohodke vsak samec, katerega čisti dohodek (not income) za l. 1921 je znašal \$1000, ali več in oženjenec, ako živi skupaj z ženo, ako njegov čisti dohodek je znašal \$2000, ali več.

Čisti dohodek pomenja: sirovi dohodek (gross income), od katerega so odbiti poslovni stroški, zube, take, itd. Sirovi dohodek vključuje vse zaslužek tekom leta; torej plačo ali mezdo, bonus, nagrade — glede delavca ali uradnika — oziroma vse zaslužek iz prodaje izdelkov, iz prodaje ali najemnine zemljišče itd. — glede farmerja.

Ljudje, ki so oženjeni, bodo letos plačali manj davka. Kajti novi zakon določa, da je oženjeni davkoplačevalec oproščen do \$2500. (mesto prejšnjih \$2.000) in za nadaljnjih \$400. (mesto prejšnjih \$200.) za vsakega otroka ali odvisno osebo. Samec je kakor prej — oproščen do \$1000, svoja čistega dohodka. Te oprostitve veljajo za vse v Združenih državah stalno nastanjene osebe, bodisi državljane ali inozemce. Takozvani ne nastanjeni inozemci (non-resident aliens), namreč oni, ki se nahajajo le začasno v Združenih državah, so oproščeni do \$1000; nimajo pa pravice do oprostitve glede otrok ali odvisnih oseb.

ZAKAJ JE BILA SEZVANA POLJEDELSKA KONFERENCA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

li, da se podpira Hardingova administracija, ako žele, da se kaj koristnega izvede za farmerje. Mogoče se v razpravi kritičarji dotaknejo tudi železniških in rudarskih mezd. In prav lahko se zgodi, da se konferenca ne bo oziirala na obstoječo brezposelnost, ampak bo zahtevala, da se znižajo mezde železnižarjem in rudarjem. Zahtevala bo mogoče tudi znižanje vozine na železnicah, seveda ne na račun delničarjev, ampak na račun uslužbencev.

In kadar bo konferenca izvršila to la. delo, ki bo zelo razveselilo administracijo, bo mogoče dovoljena, da zahteva, da se farmerji imenujejo članom federalnega re-

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.

Poljarska Jednota

Izšla 17. junija 1907 v druzbi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbori:

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik Vincent Calabro, podpredsednik Andrej Vidmar, E. F. D. V. Ben & Johnston, Pa. gl. tajnik Matthew York, tajnik bolnišnice obdela Ben Novak, gl. blagajnik John Vagreb, uradni glasila John Zveretich, upravitelj glasila Filip Golica.

PROSTNI ODBOR:
John Underwood, predsednik, 410 W. Hay St. Springfield, Ill., Martin Schumacher, Ben 278, Barbours, Ohio, Fred A. Vidor, Ben 273, Kip, Minn., John Turbill, Ben 181, Lawrence, Pa., John Gurlich, 416 W. Hay St. Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODBOR:
OSREDNJE OKROŽJE: Ben Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZGODNO OKROŽJE: John Ambrosini, Ben 265, Mon. Ben. Pa.
John Gurlich, 416 W. Hay St., Springfield, Ill.
ZAPADNO OKROŽJE: Adam Bilica, Ben 194, Green, Kanto, na Jipompad.
Max Mayr, Ben 181, Bull, Minn., na Jipompad.
Milo Zugel, 443 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori:

Frank Zajic, predsednik, 5126 So. Crawford Ave., Chicago, Ill., Frank Semrah, 2659 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 2605 St. Clair St., Cleveland, O.

Združitelni odbori:

Predsednik: Frank Alet, 5126 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Oren, 2659 W. 26th St., Chicago, Ill.
Joe Shuk, 1101 E. 3rd St., Cleveland, Ohio.

VERNOVNI IZDAVNIKI: Dr. F. J. Kern, 6222 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
POSODI: Korespondenci s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VIA PIŠMA: ki se nanašajo na pismo gl. predsednika se pošljejo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE DAVKE BOLNIŠKE ODPORE SE NALOŽI: Bolniška uprava S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI: ki se pošljejo gl. izvršiteljskim odborom in vso pismo vobse se pošljejo: Tablično S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE DAVKE V VEZI S KRAJINSKIMI POSILJ: se pošljejo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse politične glave postopavne: s gl. izvršiteljskim odborom se pošljejo: Frank Zajic, predsednik, nadzornega odbora, tiger naslov 14 spetali.

Vsi prigovori na gl. posredni odbor: se pošljejo na naslov: John Underwood, 410 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni agencij, naročnikom in drugim vseh vrst: se pošljejo na glasilo: Jednota, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

zervnega Albora, meddržavne trgovske komisije in drugih ališnih naprav. Po končanih govorih tajnikov Wallace, Hooverja in Falla se bo konferenca lahko zaključila. Ako bo "farmarski blok" kljub temu pokazala, da ima še krepko življenje v sebi, tedaj lahko konferenca uvede raziskavanje važnih in obširnih farmarskih problemov. Stori se bo vse, kar odvrne pozornost farmerja od boja za njegovo samostalnost in od skupnega političnega gibanja z delavstvom, ko se letos vrše primarne volitve.

Ali se farmarski blok vleče in umre?

Ciril Vidmar:

Misleci socializma.

Lao-Tse.

Preporod, po katerem človeštvo že od nekdaj stega roke in ki naj bi ljudem vendar enkrat že dal pogoje, da si zmiselno uredijo življenje, bo prišel gotovo, toda drugače, kot si to predstavlja racionalistična Evropa. Evropa je namreč prezirala, da so vsi veliki vodniki k temu preporodu, že davno šli mimo nas in da so oni istotako kot živi ideali ustvarili tudi pogoje za ta preporod. Njih življenja nam jasno kažejo, da se mora ta preporod izvršiti navznotraj in mora prodrati v vse naše življenje in to življenje usmeriti v svojo lastno zmiselno pot. Na jasno si mora že enkrat priti človeštvo, da moramo v življenju iskati in stremeti ne za fideizmom, ampak za metafizičnim ciljem. Nobena socialna ideja bi ne imela zmisla, če bi to ne bilo resnično. Zato se moramo ozreti nazaj k vsem onim, ki so v različnih časovnih dobah to misel tudi z življenjem potrdili. Eden največjih med njimi je Lao-Tse.

Rojen je bil l. 604. pred Kristom kot sin kitajskega kmetarja. Pozneje je prišel na dvor nekega kneza za arhivarja. Ta javna služba se mu je pristadila in je kmalu zapustil svoje mesto. Nastanil se je v razdrti bajti ob vznožju neke gore in je bival tam do osemdesetega leta. Med tem časom je nastalo njegovo edino delo: Tao Te-King.

To je vse, kar vemo o njegovem življenju.

Poslušajmo, kaj pripoveduje: Zmisel, ki si ga moremo izmisliti, ni več ena misel. Ime, ki ga moremo imenovati, ni večno ime. Onstran izrazljivega leži začetek sveta, tostran izrazljivega začetek bitij. Nebesa so za vedno in zemlja trajna. Vzrok večnega obstoja nebes in trajnega obstoja zemlje je, da ne živita samim sebi. Radi tega trajno ustvarjata življenje.

Zmisel obsega vse obstoječe v sebi, toda s svojim učinkovanjem se ne izgublja v obstoječem. Brez dna je kot vseh bitij praded.

Gledamo za njim in ga ne vidi-

dimo — imenuje se — Nič. Pri-
sluškujemo za njim in ga ne ali-
timo; imenuje se — tenak. Tip-
ljemo za njim in ga ne moremo
prijeti; imenuje se — nezmaten.
Ti trije so ne dajo ločiti, zmeša-
ni so in tvorijo — Eno. Brezkon-
čno izvirajoče je in mu ne more-
mo dati imena. Nazaj sega v —
nebitje.

Oblika velikega življenja vledi
zmistu. Zmisl ustvarja stvari,
nevidne, neprijemljive. Neprijem-
ljive, nevidne so v njem podobe.
Nevidne, neprijemljive so v njem
stvari.

Nedognano temno je v njem se-
me. To seme je rešenec. V njem
je vera. Od začetka do konca je
njeno ime, nepogrešljivo, za razu-
mevanje vseh stvari začetka.

Biti in nebiti pred začetkom ne-
bes in zemlje nista ločena. On,
Tao, večna pot, veliki smisel, je
nesprejemljiv in enoten. Kot
mati sveta se nam zdi. Velik je,
vedno razvijajoč se v svojo
smert. V svoji smeri je povsod
pričujoč. Povsod pričujoč je in
se neprestano vrača v samega se-
be.

Dokler bo vstajal, Tao v svoji
predavetovni večnosti, ne bo
zanj imena. Življenje sveta je
kot nepregledna množica gorških
potokov, rek in vlekotkov, ki val
se v morje izlivajo. Valed tega je
Tao povsod, kjer se pojavlja živ-
ljenje. Vsa bitja so izšla iz njega
in on jim ni sovražen. Delo je
storjeno in on si ga ne prilada.
Oblači in hrani vsa bitja in se jim
ne kaže gospodarja. V kolikor je
večno brez želje, ga imenujemo
majhnega in v kolikor se vsa bitja
k njemu zatekajo, je velik. Prihla
nam iz ust, mehak in brez okusa.
Gledač za njim ni ne vidi nič po-
sebnega, poslušal za njim in ne
sliši nič posebnega, posnemač ga
in ne najde konca.

Tu grede Lao-Tse k svoji so-
cialni etiki. Pravi:

Kdor se postavlja v luč, stoji v
seni. Kdor misli, da je cilj že
dosežen, ta gre nazaj. Kdor se
sili v ospredje, je sam podložnik.
Kdor se povzbuje, bo ponižan.
Kdor gre torej pravo pot, se bo
vsega tega izognil.

Kdor hoče zmiselno pomagati
ljudem, naj ne grozi svetu z oro-
žjem. Nasilju naj se unakne. Kaj-
ti kamor stopi noga bojvnika,
tam ne raste več trava. Velikim
aristadam slede gotovo slabi čast.

(Koniec prihodnjic.)

FOELASTILA

dela MATIJA SKENDER so 18
LET, za rojake po cel Ameriki.
On se mora vedeti, kako se po-
oblastila izdelujejo. Pisi mu in
razložijo svoje zadeve, pa ti bo na-
redil vse pravilno, da ti ne bo
mogoče grmiti predm s nepravil-
nim postavljenjem. Njegov naslov
je 5237 Butler St., Pittsburgh, Pa.

(Advert.)

DVONOŽEC

in druge zgodbe.

NARAVOSLOVNE PRAVLJICE

Spisal Karl Ewald.
Prevedel Frano Bolka.

(Dalje.)

In postalo je tiho v šotoru živali.

Ali Dvonožec v svojem šotoru ni spal.

Sedel je in razmišljal in tudi njegova žena ni mogla zaspati, ter mislila je iste misli kot njen mož.

"Preseda mi to beganje po deželi," je rekel naposled: "Nisva več mlade, družina je velika in čisto sem zelo truden od dela."

"In jaz ne manj", je pristavila žena. "Ali tu se ne da pomagati. Mi moramo potovati, da dobe živali trave."

Dvonožec ji ni takoj odvrnil. Dvignil se je in šel ven v dež, pogledal pri živalih in se zopet vrnil v šotor. Zunaj je tulil lev.

"Ali si ga ališal?" je vprašala. Dvonožec je prikimal.

"Ti, odkod je trava?" je začel čez nekaj časa.

"To pač veš tako dobro kot jaz," je odvrnila. "Velikokrat sva govorila o tem, kako trosi semenje, ki med starim ovenelim listjem kali, kadar pride dež."

"Zelo dobro! In zakaj ne bi semenja zbirali in sami sejali? Če tedaj odstranimo vso staro travo in naberejo semenje takih trav, ki našim živalim najbolj prija, moramo dovesti stvari tako daleč, da bo rastla trava mnogo gostejša. In tako moremo pridelati semena in ga zopet sejati in ostati leto za leto na istem kraju."

"Da, če bi to bilo mogoče!" je vzkliznila gospa Dvonožica in sklenila roke.

"Zakaj bi ne bilo mogoče? In kadar zmoremo to, moremo tudi osidlati trdno hišo, za nas in za

živali. Prepričan sem, da moremo posekati z našimi kamenimi sekirami največja drevesa, samo če potrpežljivo vztrajamo. Kakor hitro poneha deževati, se odpravim na pot, iskat mesta, kjer se za naše ostale dni lahko za stalno naselimo."

V enem tednu je bilo nebo zopet vedro. Dvonožec se je vrnil na konja, poslovil se od družine in rekel, da se vrne domov šele, ko je našel, česar išče. In res se je vrnil šele tretji dan zvečer in zapovedal, zjutraj zjutraj slededega dne vse zložiti in mu slediti.

Ko je prišla družina do cilja, so morali pripoznati vsi, da je dobro izbral.

Zemlja je bila dobra in je obetala dober pridelek: tako sveže in sočno je raslo vse naokoli. Na eni strani prostranega, odprtega polja je ležal gozd, na drugi strani travnik, ki je zopet mejila na široko jezero, v katerem so veselo švigale ribe. Za jezerom so se vzpenjale daljne modre gore, ki jih je bilo lepo videti in ki so vzbujale krasne sanje. Tesno ob robu gozda se je vzdigal brežuljek, ob katerega vznožju je tekla potok. Potok se je izlival v reko, ki se je vila preko travnika in reka se je iztakala v jezero.

In polje in travnik sta bila polna vsakovrstnih trav in cvetlic. Tu je bil mak, velik in čudovito krasno rdeč. Tu so bile zvončice in korenje, slak in plavice, osat, kislica, vijolice in mnogo mnogo drugih cvetlic. In vse so cvetele in se razširjale, kot jim je bilo drago, ker bile so gospodar v deželi.

"Pakaj homo stanovali," je rekel Dvonožec. "Na onem bregu sezidamo trdno in prostrano hišo s hlevi za živali in lesu zoper tiste, ki nam hočejo zlo. Začnimo takoj! In kadar bo stala hiša, boste doživeli čuda!"

In on in sinovi so se odpravili, da posekajo drevesa.

Potrpežljivo so se trudili dan za dnem; ali mnogih udarcev njihovih kamenih sekir je bilo treba, predno so se jim udala velika drevesa. Strašno žumenje se je razlegalo od debela do debela globoko v gozd.

"Kaj je to... česa hoče od nas... zakaj naj umremo?" je šepetalo drevo k drevesu.

Ali Dvonožec in njegovi sinovi niso slišali ničesar in rekli ničesar. Delali so in delali, dokler niso imeli, česar jim je bilo potrebno. Potem so postavili na bregu trdno hišo iz dobrega lesa — in še dve, tri poslopja so postavili, stajajo za živali in velik prostor, v katerem je imel Dvonožec posebne namene, ne da bi govoril o tem.

Z mahom so zamašili vse špranje in razpoke. In okoli dvorišča so postavili Dvonožec in njegovi sinovi kolibe, katero so prepletli s vejami, tako je nastal močan zid, ki je bil obramba proti sovražnikom.

In ko je bilo vse to gotovo, prošil je Dvonožec svoje ženo, da se šije zanj in za vsakega člana družine žakelj iz kož. Potem so šli vsi na polje in travnik in nabirali v žaklje vsakovrstno travo, ki so jo hoteli sejati.

"Kaj nočeš vzeti tudi nekaj svojih semen?" je rekel mak in otresal svojo rdečo čašo. "Imam jih tisoč v svoji glavi in sem najlepši v deželi."

"Mogoče, mogoče!" je rekel Dvonožec. "Ali jaz zate nimam v uporabo."

"Šel si mimo mene," je šepetala vijolica ponižno.

"Nežna si sicer," je odvrnil Dvonožec, "ali meni ne moreš koristiti."

"In mene pozabljaš popolnoma," je kričal osat, "česarvno sem najpomembnejši in najmočnejši tukaj."

"Ali najtrpežnejši sem jaz!" je kliknil repinec.

(Dalje prihodnjič.)

vo, "ali hočete pogledati?" Pokazal je na priprta vrata v drugo sobo.

"Kaj ne spi?"

"O ne, kako bi mogla? Že ves večer vas pričakuje; kakor hitro je zvedela, da pridete, je takoj napravila toaleto." Skrilil je usta v šaliv smehljaj, pa ga je naglo pogoltnil.

"Kako se ima v obče?" je mrkl vprašal Nikolaj Vsevolodovič.

"Vobče? Sami veste." Sočutno je skomiznil z rameni. "Zdaj sedi in meče karte..."

"Dobro, potem... Najprej morava midva opraviti."

Nikolaj Vsevolodovič je sedel na stol.

Kapitan si ni več upal sedeti na divanu, temveč si je takoj primaknil dragi stol, se nagnil naprej in pristlunil v drhtečem pričakovanju.

"Kaj pa imate v tem kotu pod servieto?" se je zdajci pozanimal Nikolaj Vsevolodovič.

"To?" se je obrnil tudi Lebjakin. "To je od vaše darežljivosti, v proslavo selitve takorekoč, in tudi z ozirom na vašo dolgo pot in naravno utrujenost," je genljivo zahihital. Nato je vstal, šel po prstih k mizici ter spoštljivo in oprezno snel servieto.

Pripravil je bil prigrizek: gnat, teletino, sardine, sir, majhen zelenkast vrč in dolgovratno steklenico borjoe; vse je bilo čisto in vešče, skrajaj koketno urejeno.

"To sta vi oskrbeli?"

"Že večer sem se pobrinil, kakor sem vedel in znal, da vas počastim..." Marja Timofejevna nima zmisla za te stvari, sami jo poznate. In kar je glavno, vaš dar je vse, vaša last, saj ste vi tu gospodar, ne jaz; jaz sem takorekoč samo vaš oskrbnik, zakaj vseeno, Nikolaj Vsevolodovič, vseeno sem v duhu nezavisen! Te moje poslednje dedščine mi vendar ne boste hoteli vzeti!" je končal proseče.

"Hm!... Zakaj ne sedete?"

"Hvaležen sem vam, hvala-le-žen in nezavisen!" Sedel je. "Ah, Nikolaj Vsevolodovič, toliko se je nakopičilo v tem sreč, da nisem vedel, kako vas dočakam! Vi zdaj odločite usodo moje in one... ubožice, in potem... ali bo potem spet tako, kakor je bilo v starih časih, in bom lahko izlil pred vami vse, kakor pred štirimi leti? Takrat ste me izvolili poslušati, brali ste moje stih... Njé zato, da so me imenovali vašega Falstaffa iz Shakespeara; toliko ste pomenili v moji tšodit... V velikih strahih sem zdaj, od vas edinega se še nadejam dobrega sveta in luči. Pjotr Stepanovič ravna z menoj grozovito!"

Nikolaj Vsevolodovič ga je radovedno poslušal in pozorno ogledoval. Dasl je bil kapitan Lebjakin nehal pit, vendar mu je bilo očitno še daleč do harmoničnega stanja duha. Takšni mnogoletni pijanci se naposled vobče ne morejo iznebiti nečesa neskladnega in dimastega, nečesa ranjenega in brezumnega, vzljé temu, da goljufajo, zvijačijo in sleparijo skoraj še huje od drugih, ako je treba.

"Vidim, kapitan, da vas niso ta štiri leta čisto nič predručala," je izpregovoril Nikolaj Vsevolodovič nekoliko prijazneje. "Res je pač, da sestoji vsa druga polovica človeškega življenja samo iz naved, ki so se nakopičile v prvi."

(Dalje prihodnjič.)

GIOVANI PAPINI:

Dante.

Najboljši dokaz za splošno neposobnost, razumeti "Božansko komedijo" v Dantejevem duhu, leži v skromnih predstavah, ki jih imajo vobče tudi razumni ljudje o njem. Če vidijo v njem neke vrste narodnega preroka ali apostola enotne domovine ali početnika skrivnostnih družb ali nekega krivoverca in predhodnika reformacije ali pa čisto preprosto enega velikanskih umetnikov, mu vendar lastijo le namene in lastnosti, ki so jih imeli mnogi drugi, ali bi jih mogli imeti. Ne vidijo v njem nečesa, ki stoji popolnoma ob strani, človeka edinega. Pdstavljajo ga v eden izmed mnogih razredov, po katerih moremo ločiti vojsko duševnih delavcev. Bili so pred njim in za njim veliki pesniki, veliki reformatorji ter veliki preroki in bi rešitev vprašanja tičala torej samo v tem, v katero izmed omenjenih skupin naj ga uvrstimo in koliko in kako je večji kot drugi ljudje, ki mu po skupini enačijo.

Toda zame je bil Dante velik zato, ker je nekaj napravil, kar ni napravil nihče ne pred njim ne za njim. Lahko je tudi velik pesnik ali velik mistik, toda kar ga loči od ostalih duhov, ni to. Umetnost, bogoslovje, politika so zanj sredstva, podrejena njegovemu najvišjemu hotenju — biti namestnik Božji na zemlji.

Dante je bil prepričan katolik in ravnal kot katolik je občutil velikanski propad papeštva. Zamišlel papeža kot Kristusovega namestnika je bil velik: če bi bilo ohranjeno v svoji čistoti, bi se ne zdelo nenaravno tisto gospostvo, katero je hotel papež s silo same besede izvrševati nad kraljestvi tega sveta. Toda papeštvo samo je postalo posvetno, hranilo se je z zlatom, prodalo je svojo pravico do duhovnega gospostva nad zemljo, da bi dobilo gmotno gospostvo nad malim zemeljskim delcem. In njegova upravičenost do nadaljnjega obstoja, njegovo poslanstvo kot vrhovni sodnik nad ljudmi je prenehalo s tistim trenutkom, ko je moglo biti ono samo ne le sojeno, temveč tudi kaznovano. Papeži, ki so postali nezvesti svojemu poveritelju, niso mogli trditi, da ga v resnici zastopajo na zemlji.

Tedaj se je zbudila v Dantejevi duši sama od sebe želja, da bi stopil na mesto teh nezvestih namestnikov in jih soditi, kakor bi jih sodil Bog. Izvrševati je hotel, kolikor bi bilo v njegovi moči, tiste naloge, ki so jih oni pozabili; toda, ker je stal na tem, da nazvle vsemu ne stopi iz Cerkve, ki je predstavljala tudi v svojem propadu nepretrgani Kristusov nauk, ni hotel na čelo kakim notranjim preobratom ali postati uničevalce obstoječega duhovniškega reda. Izbral si je orodje, ki mu je bilo bližji — umetnost in je napisal pesnitev, ki ni, kakor nekateri mislijo, kakš sramotilni vpis proti klerikalizmu, temveč resnično velikodušno dejanje.

Moram pa pripomniti, da boste dobro razumeli pomen tega dejanja, da je imel precej drugačno mnenje o Božjem namestništvu, kot je bilo tisto, ki ga je zastopal rimski nauk. Katoliška cerkev pomeni predvsem nadaljevanje Kristusovega apostolskega delovanja in papeštvo, četudi Kristusovo namestništvo, je bilo posvečeno predvsem duhovnemu izobraževanju človeštva. Ustanova maše, da bi vsak dan spominjala na simbol rešitve od greha, spoved, razširjevanje vere med pogani — vse to je toliko dokazov za večino vzgojevalno in moralizirajočo smer Cerkve. Bila je u-

čiteljica sveta in v Kristu je videla predvsem učitelja uravnih in nebeskih resnic.

Dante pa se je spominjal ene izmed Kristusovih obljub, na katero papeži niso polagali prevlekega pomena: Sodni dan! Bog ni samo tisti, ki razsvetljuje in rešuje človeštvo, temveč tudi isti, ki bo nekega groznega dne sodil žive in mrtve. Misel Sodnega dne, katero so v srednjem veku tako tragično izražali v pesmi in alikah, se še ni združila dotlej z mislijo vrhovnega duhovenstva.

Dante je bil prvi, ki je čutil, da Bog ni samo Učitelj, temveč tudi Sodnik in ker je spoznal za potrebno, da ima Bog tudi svojega namestnika na zemlji, je sklenil da ga bo zastopal bolj kot Sodnika kot pa Učitelja. Tako se je porodila "Božanska komedija", katera je za vsakega, ki je natančno gleda, le nekaj predhodni Sodni dan.

Dante ve, da svet še ni končal in da niso vsi ljudje umrli, toda on vzame vse narode in rodove od očiakov do voditeljev ljudstva svojih dni in jih porazdeli v tri kraljestva, kakor bi to napravil Bog. Stopi na mesto Božje in še predno je sodni dan, pahne v peklenake prepade in dvigne v nebeske kroge grešne papeže, ošabne cesarje, grabežljive vojakovodje, zaljubljenе ženske, svetnike in vojaše, puščavnike in učenjake, pesnike in politike. Nihče ne manjka: poleg žena iz starega zakona gledaš kraljice trinajstega stoletja skupaj z rimskimi konzuli in toskanskimi slikarji, in neki kralj, ki je pred kratkim umrl, govori s pesnikom iz Grške ali Rima, svetnik iz prvih krščanskih časov stoji poleg florentinskega vojaka.

Vaakdo je dobil svojo kazen ali poveljanje in Dante se sprejema med njimi kakor kak gledalec, ko je v resnici le njihov sodnik. "Božanska komedija" je "Dan plačila" velikega duha, ki ne more pričakovati Božjega maščevanja in odkaže že sedaj vsakemu njegov prostor; je dolina Jozafat, sicer nepopolna, kjer so prisotni vsi mrtvi, okrog katere pa se rodevajo novi živci.

Dante je čutil, da je v njegovem duhu neke vrste Božjega poslanstva, ki mu je dajalo pravico, soditi one, ki so živeli do njegovega časa, in je bil prepričan, da zastopa Boga bolje kot podkupljeni duhovniki, spletkarski papeži, katere je dobro poznal, pri katerih se ni premišljal, da bi jih ne zavrgel v peko in tudi tiste, ki so se pred licem sveta izdajali kot namestnike in služabnike Božje. In tako smo videli zvišeni prizor tega samotnega moža, tega preganjanega prvaka, tega romarskega berača, tega ubogega florentinskega pesnika, ki je z vrhlo svojega trona, bolj trajnega kot oni bronasti, izrekel brez trepetja strašne kazni, ki še niso bile izbrisane, kakor bi hotel z močjo umetnosti prisiliti Boga, da podpiše njegove sodbe.

NA STANOVANJE

se sprejme ena ali dve ženski pri Slovenki Mrs. Agnes Kos, 1227 So. Kildar ave. (prej 43rd Ct.), Chicago, Ill. (Jan. 20-23-25)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, melj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhanje vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncov, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne šoleznine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Omočje prehlad.

Ustavite kašelj.

Oba sta znamenja nevarnosti. Pri-tajni boli z dalekosežnimi posledicami se lahko mnogokrat izogneta, če dobite prava zdravila.

Severa's Cough Balsam

(Severa's Balsam zoper kašelj) od-pomaga pri navadnem kašlju, po-miri bronhialna vnetja, popravi prebrava, omogoča red in olaj-sava dihanje. Cena 25c in 50c.—Severa's Cold and Grip Tablets (Severjevi Tableti zoper prehlad in gripe) ustavijo prehlad predno se razvije. Cena 50 centov. Po vseh lekarnah.

Ali ste dobili izide Severjevega Almanaha za leto 1922? Dobite ga zastonj pri svojem lekarju ali pa direktno od

Denarne pošiljave

v JUGOSLAVIJO

DINARI—DOLARJE

hitro, varno in po naj-nižji ceni.

VOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE.

EMIL KISS, bankir, 133 Second Ave., New York, N. Y.

CUNARD-ANCHOR

ANGLO-AMERICAN LONDON

Najmodernejši in najhitrejši parniki sveta. Izvršena potrebna potnikom. Lokalni nastanek je v vašem mestu ali blizu njemu.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumun-sko in Belgijo, Via Roka

CARMANIA Feb. 11

Vožnja po Jadranskem do Zagre-ba, \$1.75; Belgrad, Bukarest, \$11.50; Budapest, \$3.35; Sofia \$8.45.

Via Cherbourg & Southampton. Aquitania Feb. 7

Znižana vožnja.

Ker so nekatere linije znatno znižale svoje cene, se nudi ugodna prilika onim, ki so namenjeni v kratkem v stari kraj. Pišite nam po cene in vozni red parnikov.

Ako želite dobiti kakšnega sorod-nika iz starega kraja, nam pi-šite po tozadavna pojasnila.

Kadar pošiljate denar v stari kraj, ne presirite naše banke, ki vam nudi točnost in nizke cene.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na slovensko banko

Zakrajšek & Cesarik

70 — 9th Ave.,

New York City.

Zrno do zrna - pogača, kamen do kamna - palača!

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do daljnjega 4% "special interest account" (posebni obrestni račun). Vloge so zasigurane z najboljšimi bondi Državno nadzorstvo!

Vlagatelji izven New Yorka, kateri hočejo napraviti redne mesečne vloge nam naj pošljejo denar po pošti; za prvi polog izdamo knjižico, katera bi ostala na željo pri nas v pologu, ter jo po polletnem obrestnem pripisu pošlje-mo v pregled.

FRANK SAKSER STATE BANK, GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE, 82 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

da govorim z genialnimi besedami poeta! Toda... tako ste umolkli... Ali ne bi izvolili čaja?"

"Ne trudite se."

"Samovar je vrel od osmih, pa je... ugasnil... in kakor vse na svetu. Saj pravijo, da pride enkrat tudi solnce na vrsto... Ampak če je po-treba, ga napravim. Agafja ne spi."

"Povejte, če je Marja Timofejevna..."

"Je tu, je tu," je šepnil Lebjadkin ustrežlji-